

تَحْمِيدَهُ

پورده کارا! بر محمد و آل او درود فرست بجهان اندازه که شیطان دگرانی و شقاوت است، ماراز هدایت بهره مند فرا، و برخلاف کمرانی

و انواعی او، مارازاده توشه تقواعده فراما و برخلاف راه او که راه تباہی است مارابه پرسیرگاری بسرا.

پورده کارا! شیطان را در دلها می بخشد و برای او در آنچه نزد ما است جایگاهی آناده نکن.

پورده کارا! باطلی را که برای مامی آراید با بشسان و چون آن را به ماشنالدی ماراز آن گنبدار. چشم مارابه چیزی که بتوانیم با آن

شیطان را بخسیریم بینا فرا و به قلب ما الهام فرماده که برای دور کردن او چیزی فرامی کنیم. از خواب غلط که میل به او را در خود دارد،

بیداران کن و با توفیق خود، مارابه خوبی حکم کن که با وی بجنگیم.

پورده کارا! دل های مارابا انکار محبت و طاعت شیطان آبیاری فرماده سکستن رشته های دام و می را به مالطف کن. پورده کارا! بر محمد و آل

او درود فرست و سلطنت شیطان را ز محیط زندگی ما گردان و امیدش را برای بهیشه از انواعی مایه نومیدی بدل کن. او را از حررص به

انواعی مایه ندارد.

تَهْدِيمَهُ

تَهْدِيمَهُ امِيرِ مومنان، حضرت علی ابن ابی طالب (علیہ السلام) و اہل بیت عصمت و طہارت (علیہم السلام)

تَهْدِيمَهُ قطب عالم امکان، حضرت ولی عصر (عَلٰی اللہ تعالیٰ فرجہ شریف)

تَهْدِيمَهُ امامان عاشقان وارواح طیبہ شہدا

تَهْدِيمَهُ روح مرحوم پدر م

و تَهْدِيمَهُ مادر عزیزو و بھسکر کرامی ام کہ دراہ تحصیل و فراکیری علوم دینی مرایاری کر دند.

تهدیر و مشکر

ادب اقتصادی کند که انسان دبرابر احسان و خوبی دیگران به شکر و سپس برخیزد، امام صادق (علیه السلام) نزیر داین باره

می فرماید سپس گزاری کن از کسی که به تواحسان نموده، زیرا اگر از احسان سپس گزاری کنی پایدار می شود و اگر ناسایی کنی

دوام نمی آورد. لذاز سرکار خانم راستین فروشاید دیگری که با سعد صدر، مراد تهیه و تنظیم این تحقیق یاری کرده اند

کمال مشکر و قدردانی رامی نایم و از خداوند متعال برای این عزیزان سلامت و سعادت را نهاده اند.

چکیده

شیطان در لغت به معنای موجود متمرد ، یاغی و سرکش است که از درگاه رحمت الهی رانده شده است . اگر ریشه واژه شیطان دشمن درنظر گرفته شود به معنای بَعْدَ یعنی دور شده از رحمت الهی است و اگر شیط باشد مقصود کسی است که از خشم و حسادت سوخته است . وقتی کلمه شیطان گفته میشود ، ذهن متوجه به آن ملعونی است که به خاطر تکبر رو در روی خداوند متعال ایستاد . شیطان به پاس سالها عبادت ، از خداوند متعال مهلت زندگی خواست تا دام های خود را بگستراند و عده ای را همراه خود کند و به گمراهی کشاند . امام علی (علیه السلام) انسان کامل و هدایت یافته ای است که شیطان و شگردهایش را در گمراه کردن بخوبی شناخت و در برابر آن با تمام توان ایستاد و به دیگران نیز آنها را معرفی کرد . امام علی (علیه السلام) در این معرفی می فرماید : سیر نفوذ شیطان در انسان گام به گام و تدریجی است . شیطان در این نفوذ به اختیار انسان وارد نفسش میشود . او را سرگرم آرزوهای دور و دراز سراب گونه ، هوای نفس و حب دنیا می کند . و با این روش فرصتها را گرفته و انسان را در عمق فراموشی و غفلت می برد . از دیگر روشهای شیطان در گمراهی انسان ، صحنه پردازی و زیباسازی کارهای زشت است . به این طریق که شیطان معاصی را رنگ و لعاب

زیبا می زند تا انسان شیفته آن شود و تمایل به آن نشان دهد و به سویش اید .

برای مبارزه با نفوذ شیطان در نفس حضرت علی (علیه السلام) معتقد است ؛ با تقوی و پرهیزگاری ، محاسبه و ارزیابی نفس ، استعاده و استغفار به درگاه الهی و پاییندی به فرامین الهی هچون نماز و روزه می توان انسان را از این دشمن دیرینه رهایی داد و به کمال شایسته اش رساند .

کلید واژه : شیطان ، گمراهی، انسان، امام علی (علیه السلام) راهکار ، مقابله

همچنانکه جامعه امروزی شاهد هستیم برخی از افراد بخصوص جوانانی که تحت تاثیر شبکه های ضد ارزش و اسلامی قرار گرفته اند ، به دنبال شباهت بی اساس طرح شده ، از سوی بیگانگان می روند و چون حالتی مغرضانه به همراه سفسطه در آنها ایجاد می شود، هیچ گاه برای این شباهت پاسخ قانون کننده ای پیدا نمی کند ، در نهایت با کمرنگ شدن ایمان و اعتقادشان به اسلام ، تدریجاً دست از اسلام ناب بر می دارند و رو به سوی برخی از ادیان و یا حتی فرقه های ضاله می آورند .

بنابراین دعوت به گناهان از سوی شیطان ، از گناهان کوچک و گاه از انجام مکروهات و ترک مستحبات آغاز میشود تا انسان را به گناهان صغیره و تکرار آن و رسیدن به کبائر و بالاخره سست کردن عقاید فرد و کفر و ارتداد بکشاند .

واضح است که وسوسه و جنگ بی پایان شیطان با انسان ادامه دارد. اگر او از یکی از راه های گمراه کردن انسان که در پیش گرفته ، نامید شود راه دیگری بر می گزیند و آنقدر در هدف خود که همانا به گمراهی کشاندن افراد می باشد مداومت می کند تا به هدفش نایل شود .

یکی را حُبَّ مال دنیا را در دلش تقویت می کند ، سپس برای جمع کردن مال ، او را به هر کار خلاف و نامشروعی تشویق می کند که به تبع آن لقمه های حرام وارد شکم ها میشود که خود زمینه ساز انواع معاصی میشود .

یکی را حسن خلق ، بخشش را در درونش می کشد و باید اخلاقی و سوء ظن نسبت به دیگران، باعث دور شدن از خانواده و در نهایت فروپاشی خانواده ها و به دنبال آن درگیر تبعات ناهنجار آن میشوند .

شیطان مصمم است و مستمر عمل میکند تا بالاخره انسان را رهسپار دوزخ کند.

منابع

قرآن

نهج البلاغه

- ١- ابن ابی الحدید ، عبدالحمید بن هبہ الله ، ترجمه و شرح نهج البلاغه ، غلامرضا لا یقی ف جلد ۲ ، چاپ اول ، تهران ، کتاب بستان ، ۱۳۸۸
- ٢- اکبری ، محمود ، دام ها و گام های شیطان ، چاپ اول ، قم ، سما قلم ، ۱۳۸۴
- ٣- ابوالفتح رازی ، حسین بن علی ، روض الجنان و روح الجنان ، فی تفسیر قرآن ، محمدباقر یاحقی ، جلد ۱۲ ، مشهد ، بنیاد پژوهش اسلامی ، ۱۳۷۶
- ٤- ارفع ، کاظم ، اخلاق در نهج البلاغه (رذایل) چاپ اول ، بی جا ، موسسه تحقیقاتی و انتشاراتی فیض کاشانی ، ۱۳۷۶
- ٥- ابن بابویه ، محمد بن علی ، خصال ، علی اکبر غفاری ، جلد دو ، قم ، جامعه مدرسین ، ۱۳۶۲ ،
- ٦- اینس ، ابراهیم ، فرهنگ المعجم الوسيط ، محمد بندرریگی ، جلد اول ، چاپ دوم ، بی جا ، انتشارات اسلامی ، ۱۳۸۶
- ٧- بیستونی ، محمد ، شیطان شناسی از دیدگاه قرآن ، تهران ، بیان جوان ، ۱۳۸۲
- ٨- تمیمی آمدی ، ابوالفتح عبد الواحد بن محمد ، غرر الحكم و دررالکلم ، هاشم رسولی محلاتی ، جلد ۱ و ۲ ، چاپ یازدهم ، تهران ، نشر فرهنگ اسلامی ، ۱۳۸۸
- ٩- تقوی دامغانی ، سیدرضا ، دشمن شناسی ، چاپ اول ، بی جا ، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی ، ۱۳۶۹
- ١٠- جعفری ، محمدتقی ، ترجمه و تفسیر نهج البلاغه ، جلد ۱۳ و ۳ و ۱ ، چاپ ششم ، تهران ، دفتر نشر فرهنگ اسلامی ، ۱۳۷۷
- ١١- جعفری ، محمدحسین ، تو به زیباترین پوزش ، چاپ شازندهم ، قم ، انتشارات نشر فائز ، ۱۳۸۴

۱۲- خمینی ، روح الله ، اربعین حدیث ، جواد محدثی ، چاپ ششم ، قم ، نشر هاجر ،

۱۳۸۹

۱۳- حیدری ، احمد ، جن ، ابليس و شیطان در آینه حدیث و قرآن ، چاپ دوم ، قم ،

انتشارات حضور ، ۱۳۸۷

۱۴- حسینی دشتی ، مصطفی ، معارف و معاريف دایره المعارف جامع اسلامی ، جلد سوم

، چاپ اول ، تهران ، موسسه فرهنگی آرایه ، ۱۳۸۵

۱۵- دهخدا ، علی اکبر ، لغت نامه ، جلد ده ، چاپ دوم ، موسسه انتشارات و چاپ

دانشگاه تهران ، ۱۳۷۷

۱۶- دستغیب ، عبدالحسین ، استعازه ، بی جا ، ۱۳۶۲

۱۷- رازینی ، علی ، پژوهش پیرامون مفردات قرآن ، چاپ اول ، تهران ، دفتر پژوهش و

نشر سهوردی ، ۱۳۸۱

۱۸- رازی ، حسین ابن علی ابوالفتوح ، روض الجنان و روح الجنان فی التفسیر قرآن ،

محمدباقر ، یاحقی ، جلد دوازدهم ، مشهد ، بنیاد پژوهش های اسلامی ، ۱۳۷۶

۱۹- راغب اصفهانی ، حسین ابن محمد ، مفردات الفاظ قرآن ، مصطفی رحیمی نیا ، چاپ

اول ، نشر سبحان ، ۱۳۸۶

۲۰- سعیدی مهر ، محمد ، آموزش کلام اسلامی ، جلد اول ، چاپ دوازدهم ، قم ،

انتشارات کتاب طه ، ۱۳۹۲

۲۱- سلیمانی ، آشتیانی ، مهدی ، مجموعه گل (چهل حدیث ذکر) ، چاپ اول ، مشهد ،

آستان قدس رضوی ، ۱۳۹۱

۲۲- صادقی ، علیرضا و رادمرد ، صغیری ، ابليس در آیات و روایات ، چاپ اول ، قم ،

انتشارات آوای زیستن ، ۱۳۹۲

۲۳- طباطبائی ، محمدحسین ، تفسیر المیزان ، محمدباقر موسوی همدانی ، جلد ۵ ، قم ،

انتشارات اسلامی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم ، ۱۳۷۴

- ۲۴- فیض کاشانی ، محمد بن شاه مرتضی ، علم الیقین ، محسن بیدار فر ، جلد اول ، اول قم ، انتشارات بیدار ، بی تا
- ۲۵- قرائتی ، محسن ، گناه شناسی ، چاپ اول ، پیام آزادی ، ۱۳۶۹
- ۲۶- قمی ، عباس ، سفینه البحار مدینه الحکم ، والا آثار مع تطبیق نصوص ، جلد اول ، lib . eshia . ir
- ۲۷- کلینی ، محمد بن یعقوب بن اسحاق ، اصول کافی ، غفاری ، علی اکبر و آخوندی محمد ، جلد دوم ، تهران ، انتشارات دارالکتب اسلامیه ، ۱۴۰۷
- ۲۸- گویا ، عبدالعلی ، علی علیه السلام و سالکین راه شیطان ، چاپ اول ، قم ، انتشارات دلیل ما ، ۱۳۸۵
- ۲۹- مصباح یزدی ، محمدتقی ، بهترین ها و بدترین از دیدگاه نهج البلاغه ؛ چاپ سوم ، قم ، انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) ، ۱۳۸۹
- ۳۰- مطهری ، مرتضی ، آزادی معنوی ، چاپ ۶۸ ، تهران ، انتشارات صدراء ، ۱۳۹۴
- ۳۱- معنیه ، محمد جواد ، فی ظلال نهج البلاغه (حکمت) ، غلامحسین انصاری ، چاپ اول ، تهران ، سازمان تبلیغات اسلامی ، نشر بین الملل ، ۱۳۹۲
- ۳۲- مصباح یزدی ، محمدتقی ، بر درگاه دوست ، عباس قاسمیان ، چاپ اول ، قم ، موسسه آموزشی و پژوهش امام خمینی (ره) ، ۱۳۷۶
- ۳۳- مکارم شیرازی ، ناصر ، پیام امیرالمؤمنین (شرح تازه و جمعی بر نهج البلاغه) جلد ۷ و ۵ و ۱ ، چاپ دوم ، تهران ، دارالکتب الاسلامیه ، ۱۳۷۵
- ۳۴- ملکی تبریزی ، میرزا جواد اقا ، اسرار الصلوہ ، سید مصطفی آل سید غفور ، چاپ سوم ، قم ، ذوی القربی ، ۱۳۹۲
- ۳۵- معین ، محمد ، فرهنگ فارسی ، جلد ۲۱ ، چاپ سوم ، تهران ، انتشارات ادنا ، ۱۳۸۴
- ۳۶- میرحیدری ، جعفر ، تاریخ انبیا (قصص القرآن) از ادم تا خاتم ، چاپ دوم ، تهران ، انتشارات تهران ، ۱۳۸۴

- ۳۷- مجلسی ، محمدباقر ، عین الحیا ، کاظم عابدینی مطلق ، نوبت چاپ اول زمستان ، قم ، یقظه ، ۱۳۹۲
- ۳۸- محمدی ری شهری ، محمد ، میزان الحكمه ، حمیدرضا شیخی ، جلد ۹ و ۶ ، چاپ اول ، قم ، دارالحدیث ، ۱۳۷۷
- ۳۹- نجارزادگان ، فتح الله ، مصاف بی پایان با شیطان ، چاپ دوم ، قم ، مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم ، ۱۳۸۵
- ۴۰- نرافی ، ملا احمد ، معراج السعاده ، موسوی کلانتری دامغانی ، چاپ هشتم ، تهران ، پیام آزادی ، ۱۳۹۰
- ۴۱- نوری ، حسین بن محمدتقی ، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل ، موسسه آل البيت علیهم السلام ، جلد ۱۲ ، چاپ اول ، قم ، ۱۴۰۸ ق پایان نامه حوزه :
- ۴۲- سمانه سبزی ، شیطان در آیات و روایات ، مدرسه علمیه الزهرا سلام الله علیها اراك ، پایان نامه سطح ۲ ، ۹۰
- ۴۳- احمد بن فارس ، ابوالحسین ، معجم مقاييس اللげ ، جلد سوم ، قم ، مکتب الاعلام الاسلامی ، ۱۴۰۴ ق
- ۴۴- ابن منظور ، جمال الدین محمد ، لسان العرب ، ج سیزدهم ، lib . eshia.ir
- ۴۵- راغب اصفهانی ، حسین بن محمد ، المفردات فی غریب القرآن جلد اول . lib eshia.ir
- ۴۶- حر عاملی ، وسائل شیعه الاسلامیه ، جلد ۱۷ ، انتشارات موسسه آل البيت ، قم lib . eshia.ir ۱۴۱۰
- ۴۷- صاحب ، اسماعیل بن عباد ، المحيط فی اللغة ، جلد هفتم ، بیروت ، عالم الكتاب ، ۱۴۱۴ قمری
- ۴۸- راغب اصفهانی ، حسین بن محمد ، مفردات الفاظ قرآن ، قم ، ذوى القربی ، ۱۳۸۳
- ۴۹- حسن ، عمید ، فرهنگ فارسی عمید ، چاپ ۱۷ ، تهران ، امیرکبیر ، ۱۳۷۹ ، ص ۱۱۰۹